Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000203

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-01-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дубовенко Дмитро Олегович
2. Dmytro O. Dubovenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCHID ID: 0009-0000-3242-8026

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту: 20-03-2026

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11819

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.34, 76.29.34.11, 76.29.34.17

Тема дисертації:

1. Метаболічно-асоційована жирова хвороба печінки та жовчнокам'яна хвороба: особливості поєднаного перебігу, оптимізація методів їх корекції

2. Metabolic-Associated Fatty Liver Disease and Gallstone Disease: Features of the Combined Course, Optimization of Correction Methods

Реферат:

1. Проведено обстеження та лікування 324 хворих на метаболічно-асоційовану жирову хворобу печінки (МАЖХП), а також 44 хворих з жовчнокам'яною хворобою (ЖКХ), без ураження печінки. На І етапі наукового спостереження проведено визначення частоти ЖКХ у хворих із МАЖХП. На цьому етапі в наукове спостереження включено 324 хворих із МАЖХП. Хворих на І етапі дослідження розподілено на дві групи: І група – пацієнти з МАЖХП у поєднанні із ЖКХ (n=117); ІІ група – хворі з МАЖХП без ЖКХ (n=207). На ІІ етапі наукового спостереження оцінено особливості поєднаного перебігу ЖХК та МАЖХП. Для досягнення мети і завдань наукового дослідження відібрано хворих із МАЖХП у поєднанні із ЖКХ (n=84) – основна, 1 група. Для порівняння отриманих результатів групу спостереження склали пацієнти із МАЖХП без ЖКХ – 2 група

(n=102), а також у 3 групу віднесено 44 пацієнтів із ЖХК, без ураження печінки. Для виконання ІІІ етапу наукового дослідження, а саме – оцінки ефективності різних схем лікування, відібрано лише пацієнтів із МАЖХП у поєднанні із ЖКХ. Отримані результати вказують, що в 36,1 % хворих із МАЖХП виявлено конкременти у жовчному міхурі (ЖМ). Клінічно ЖКХ у хворих із МАЖХП характеризується поєднанням болю та важкості у правому підребер'ї, що виявлено у 81,0 % пацієнтів 1 групи (p<0,01), тоді як серед пацієнтів 2 та 3 груп важкість у правому підребер'ї діагностовано лише в 54,9 % та у 40,5 % випадків відповідно (p<0,05). Оцінка ступеня ураження печінки вказує на те, що серед хворих 1 групи достовірно частіше виявлено осіб зі стадією фіброзу F2 за шкалою METAVIR (45,2 % пацієнтів – p<0,05), тоді як серед хворих 2 групи достовірно частіше встановлено хворих із F1 стадією фіброзу за шкалою METAVIR (41,2 % хворих – p<0,01). F3 стадія фіброзу за шкалою METAVIR достовірно частіше виявлена у пацієнтів 1 групи – на 12,9 % (p<0,01). Встановлено достовірне збільшення об'єму ЖМ із максимальними значеннями у пацієнтів 1 групи – до 89,17±1,24 см2 при нормі 62,47±2,14 см2 у контрольної групи – p<0,01. Аналіз УЗД вказує, що у хворих з МАЖХП при ЖКХ встановлено меншу кількість конкрементів у просвіті ЖМ, ніж у пацієнтів 3 групи, а саме – 3,26±0,14 проти 7,45±2,21 у хворих 3 групи (p<0,01). У хворих 1 групи достовірно частіше діагностовано конкременти великих розмірів (більше 10 мм – у 45,2 % пацієнтів), тоді як у хворих 3 групи частіше виявлено багато дрібних конкрементів до 5 мм у просвіті ЖМ (p<0,001). Аналіз отриманих даних свідчить про зв'язок між зміною рівня греліну, резистину та меншою мірою лептину у сироватці крові та скоротливою спроможністю ЖМ. На ІІІ етапі наукового дослідження проведено комплексне лікування хворих 1 групи із ЖКХ та МАЖХП (n=84). Всі пацієнти на цьому етапі отримували базисну терапію (БТ). Пацієнти 1А підгрупи (n=40) додатково до БТ отримували препарат вітаміну В6 і магнію протягом 1-го місяця; хворим 1В підгрупи (n=44) додатково до БТ призначено препарат, до складу якого, окрім вітаміну В6 та магнію, входить також мелатонін, протягом 1-го місяця. На фоні проведеного лікування у хворих 1В підгрупи взагалі не визначено болі у правому підреберії, що мали місце у 43,2 % хворих до лікування. Біліарна диспепсія після лікування зменшилась до 9,1 % у хворих 1В підгрупи, що на 8,4 % менше, ніш у пацієнтів 1А підгрупи. Ключові слова: гастроезофагеальна рефлюксна хвороба; метаболічно-асоційована жирова хвороба печінки/неалкогольна жирова хвороба печінки; ожиріння; діагностика (вітаміни групи В, мелатонін, кортизол, соматомедин-С, еластометрія печінки); лікування (інгібітор протонової помпи, урсодезоксихолієва кислота).

2. The study sample consisted of 324 patients with metabolic-associated fatty liver disease (MAFLD), as well as 44 patients with gallstone disease (GSD) without liver damage). At the first stage of scientific observation, the frequency of GSD in patients with MAFLD was determined. At this stage, 324 patients with MAFLD were included in the scientific observation. At the first stage of the study patients were divided into two groups: group I included patients with MAFLD in combination with GSD (n=117); group II included patients with MAFLD without GSD (n=207). At the second stage of scientific observation, the features of the combined course of GSD and MAFLD were assessed. To achieve the goal and objectives of the scientific study, patients with MAFLD in combination with GSD (n=84) were assigned to the main group I. To compare the obtained results, the observation group consisted of patients with MAFLD without GSD, group II (n=102), and 44 patients with GSD without liver damage were included in group III. To perform the third stage of the scientific study, namely, to assess the effectiveness of various treatment regimens, only patients with MAFLD in combination with GSD were selected. The obtained data indicate that 36.1% of patients with MAFLD had gallstones. Clinically, biliary dyspepsia in patients with MAFLD is characterized by a combination of pain and heaviness in the right hypochondrium, which was detected in 81.0% of patients in group I (p<0.01), while in patients in groups II and III, heaviness in the right hypochondrium was diagnosed only in 54.9% and 40.5% of cases, respectively (p<0.05). Assessment of the degree of liver damage indicates that among patients in group I, stage F2 fibrosis according to the METAVIR scale was significantly more frequently identified (45.2% of patients – p<0.05), while among patients in group II, stage F1 fibrosis according to the METAVIR scale was significantly more frequently identified (41.2% of patients – p<0.01). Stage F3 fibrosis according to the METAVIR scale was significantly more frequently identified in patients in group I – by 12.9% (p<0.01). A significant increase in the volume of the bile duct was established with maximum values in patients of group I, i.e. increase to 89.17±1.24 cm2 with a norm of 62.47±2.14 cm2 in the control group – p<0.01. Ultrasound

analysis indicates that in patients with MAFLD and GSD, a smaller number of stones in the lumen of the biliary tract was found than in patients in group III, namely 3.26±0.14 versus 7.45±2.21 in patients in group III ($p<0.01$). In patients of group I, large stones were diagnosed significantly more often (more than 10 mm in 45.2% of patients), while in patients in group III, many small stones up to 5 mm in the lumen of the biliary tract were more often found ($p<0.001$). Analysis of the obtained data indicates a relationship between changes in serum ghrelin, resistin and, to a lesser extent, leptin levels and contractile capacity of the gallbladder. At the third stage of the scientific study, a comprehensive treatment of patients of group I with GSD and MAFLD (n=84) was carried out. All patients at the third stage of the scientific study received basic therapy (BT). Patients of subgroup IA (n=40) in addition to BT received a preparation of vitamin B6 and magnesium during the 1st month; Patients of subgroup IB (n=44) were additionally prescribed a drug containing melatonin in addition to vitamin B6 and magnesium for the first month. Against the background of the treatment, patients in subgroup IB did not feel pain in the right hypochondrium at all, while 43.2% of patients experienced pain before treatment. Biliary dyspepsia after treatment decreased to 9.1% in patients in subgroup IB, which is 8.4% less than in patients in subgroup IA. Key words: metabolic-associated fatty liver disease/non-alcoholic fatty liver disease; cholelithiasis; obesity; clinical symptoms (pain); diagnostics (liver elastometry; bile; hormones (ghrelin, resistin, leptin, serotonin; cholecystokinin); free amino acids); colonic dysbiosis; neuropsychometric changes; treatment (probiotic, vitamin B6, magnesium, melatonin).

Державний реєстраційний номер ДіР: 0121U110177

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Sirchak YS, Dubovenko DO, Havrylec MM, Rosola TF, Reyti HE, Koval VY. Frequency and features of cholelithiasis in patients with metabolic-associated fatty liver disease. Wiadomości Lekarskie. 2025; 78 (7): 1356-1360.
- 2. Сірчак ЄС, Сірчак СС, Дубовенко ДО. Нейропсихометричні особливості при дисбіозі товстої кишки у хворих на жовчнокам’яну хворобу при метаболічно-асоційованій жировій хворобі печінки та можливості їх корекції. Проблеми клінічної педіатрії. 2025; 3 (69): 162-172.
- 3. Сірчак ЄС, Дубовенко ДО, Сірчак СС, Росола ТФ. Особливості зміни рівня нейроактивних речовин та амінокислот у сироватці крові на різних етапах лікування на жовчнокам’яної хвороби у хворих на метаболічно-асоційовану жирову хворобу печінки та зміну показника індексу маси тіла. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Медицина». 2025; 2 (72): 60-66.
- 4. Сірчак ЄС, Дубовенко ДО. Зміни гормональної регуляції та показників ліпідного обміну при жовчнокам’яній хворобі у хворих на метаболічно-асоційовану жирову хворобу печінки. Здобутки клінічної і експериментальної медицини. 2025; 4 (64): 115-122.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U110177

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сірчак Єлизавета Степанівна

2. Yelyzaveta S. Sirchak

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.36

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0001-6738-0843

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шипулін Вадим Петрович

2. Vadym P. Shypulin

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.02

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-6780-130X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Півторак Катерина Володимирівна

2. Kateryna V. Pivtorak

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.36

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0001-9187-7964

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Код за ЄДРПОУ: 02010669

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Вінниця, Вінницький р-н., 21018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пушкаренко Ольга Анатоліївна
2. Olga A. Pushkarenko

Кваліфікація: к.мед.н., доцент, 14.01.10

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-7143-029X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Когутич Іван Іванович
2. Ivan I. Kohutych

Кваліфікація: к.мед.н., доцент, 14.01.12

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-9866-4619

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Горленко Олеся Михайлівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Горленко Олеся Михайлівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Сабов Вікторія Іванівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна